

ДОСТОЕН ФИНАЛ

Деветата симфония на Бетовен чрез титаничната сила на изразите в нея общовещски идеи се превръща във верен показ на волята и възможностите на цяла епоха, в светъл връх на творческите достижения на човешкия дух. Ясната идейна концепция на творбата — да се включи силно, безгранично и богато изключително съдържание в най-проста и лаконична форма, получава днес за нашето изкуство неподозирана актуалност. Тази величествена творба намери достойно място в блестящия финал на Мартенските музикални дни. Творческите усилия и възможности на Българската хорова капела „Светослав Обретенов“ и Русенската филхармония бяха прекрасно координирани и изявиени чрез талантливото ръководство на видния немски диригент Хайнц Фрике. В неговото изкуство ясно личат най-хубавите страни на немската диригентска школа. Фрике не блести на пулта с показна артистичност и „сърх-темперамент“, както и с визуална виртуозност на диригентския жест. Силата на въздействието при него идва от покоряващата уравновесеност и спокойствие в изпълнението, на прецизната точност и стройност на цялостната форма и от доминиращите обективност и проникновение. Най-характерното в творческия почерк на Фрике е способността да създаде у изпълнителите чувство на сигурност и творческа свобода, при което без пряко диригентско въздействие се получава висок артистично-емоционален тонус, породен от художествения сила на творбата. Това реши и успеха на цялостното изпълнение. Без да налага никаква особено ин-

дивидуална и своеобразна концепция, при трактовката на симфонията, Фрике в редица епизоди прояви ясна интерпретационна мисъл. Това пролича при някои логични малки темпови промени в първа част, в усилията да се запази общата съсредоточена размишлявателна трета част, в умишлено снижените бързини на втора част, в пестене на звука на хора за финалните реплики. В първа част, като получи тихото и равно звучене на „безличната, неподвижна и застрашаваща хармония“ — според Р. Ролан, диригентът още в първото фортисимо чрез един остро волеви и решителен мотив ни разкри нова образна страна в драматургичната тъкан на творбата. Недостатъчната изjava в кулминациите на Бетовеновата титанична мощ показа, че частта се нуждеше от по-голямо динамично развитие.

Втората част — Скерцо, преминава по една завидна ритмическа стабилност в умерено темпо, което подчертаваше още повече тясната му характерна връзка с австрийския народен танц „лейдлер“. Тази грандиозна танцувална част изискваше на места по-ярка звукова и темпова развихреност.

Голямо изпълнителско постижение беше третата част — Адажио. Следвайки верните художествени завети на своя учител Абендрот, Хайнц Фрике ни поднесе третата част в стил, чужд на всякакъв сентиментализъм, не изпаднал в цялата нежност, очарование и тиха размисъл, които излъчва самата музика. Тук русенските филхармоници, дейно подпомогнати от диригента, проявиха голям художествен усет. Мекотата филтрирана звучност и широкото

като ненакъсано дихание на оркестъра доминираха с трайност и силата на подчертано емоционално въздействие. В общия звуков баланс липсваше по-ясно профилиране на словесите моменти и прецизна интонация в дуетната група.

Четвъртата част, включваща прекрасната Ода на радостта, получи достойна за цялостната творба реализация. Тук, наред с добрите прояви на солистите Елисъвета Даскалова, Татяна Добрева, Моме Леонов и Димитър Кожухаров, ярко заблестя голямото изкуство на хорската капела „Светослав Обретенов“. Този изключителен колектив от певчески дарования под палката на Хайнц Фрике запя залата с очарователно на своето артистично въздействие. В началото на четвъртата част се откри известна интонационна и ритмическа неспособност в първоначално измислените от автора за вокално изпълнение речитативи в чели и басы. Общочастта прозвуча с огромна емоционална сила. Солистите се справиха добре със задачите си, с изключение на някои звукови присвирвания във височините на сопрана и недостатъчната гласова сила на тенора.

Изпълнението на Деветата симфония донесе успех на диригента и изпълнителите и много радост на възторжените слушатели. Краткият репетиционен срок за подготовката на творбата, съпоставен с художествените резултати, недвусмислено говори за поразителните технически и изпълнителски възможности на Русенската филхармония, за явната насока в художествените търсения на този симфоничен колектив.

Валентин ПОПОВ